

Sygn. akt: I C 25/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

L., dnia 26 marca 2012 r.

Sąd Rejonowy w Lubinie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Witold Cieślik

Protokolant: Ewelina Kurdziel

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2012 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa H. B.

przeciwko B. B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego B. B. na rzecz powódki H. B. kwotę 25.000 złotych (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 14 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4.417,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. nakazuje pozwanemu, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Lubinie) kwotę 352,31 złotych, tytułem brakujących kosztów procesu.

Sygn. akt I C 25/11

UZASADNIENIE

Powódka H. B. domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego B. B. kwoty 30 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14.01.2011 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a także zasądzenia kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podała, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 06.05.2010 r. w sprawie o sygn. akt II K 791/10 pozwany został prawomocnie skazany za popełnienie przestępstwa z art. 207§1 k.k., czyli znęcanie się fizyczne i psychiczne nad H. B. w okresie od około 1979 r. do września 2009 r., a także znęcanie się psychiczne nad swoją córką K. B. (1) w okresie od czerwca 2007 r. do września 2009 r. w C.. Wskazała także, iż pozwany regularnie wracał do domu pod wpływem alkoholu i wszczynał awantury, po których musiała wielokrotnie uciekać z domu do rodziców. Argumentowała również, iż wskutek długotrwałego znęcania się nad nią przez pozwanego doznała znacznych cierpień fizycznych i psychicznych, żyła bowiem w ciągłym strachu, że zostanie pobita, zaczęła cierpieć na nerwicę, wymagającą leczenia lekami psychotropowymi. Według powódki, dochodzona przez nią kwota zadośćuczynienia jest adekwatna do rozmiaru doznanej krzywdy. Podniosła nadto, że wezwanie do zapłaty z dnia 05.01.2011 r., odebrane przez pozwanego w dniu 10.01.2011 r., pozostało bez odpowiedzi.

Pozwany B. B. na rozprawie w dniu 28 marca 2011 r. wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka H. B. i pozwany B. B. po zawarciu związku małżeńskiego od 1979 r. do 2001 r. zamieszkiwali razem. W tym okresie pozwany wielokrotnie wszczynał awantury domowe, będąc pod wpływem alkoholu, w trakcie których wyzywał powódkę słowami wulgarnymi i obelżywymi, groził pobiciem, pozbawieniem życia, a także stosował przemoc fizyczną, popychając powódkę, wykręcając jej ręce, dusząc, bijąc po twarzy i głowie. Zdarzało się, że pozwany wychodził z domu i wracał po kilku dniach, znajdując się pod wpływem alkoholu, po czym awanturował się. Agresywne zachowanie pozwanego, przemoc fizyczna i psychiczna stosowana przez niego wobec powódki prowadziła do tego, że powódka w obawie przed pozwanym wielokrotnie uciekała z domu, również nocą, wraz z córką stron K. do mieszkania swojego brata. W 1995 r. lub 1996 r. pozwany uderzył powódkę pięścią w twarz, powodując u niej pęknięcie wargi i powstanie krwiaka. W październiku 1998 r. pozwany wyprowadził się do swojej matki, wrócił jednak z powrotem do domu po 5 miesiącach, obiecując powódce poprawę swojego dotychczasowego zachowania. Poprawa zachowania była krótkotrwała.

W 2001 r. powódka i pozwany przeprowadzili się do C.. Pozwany w dalszym ciągu do września 2009 r., wszczynał awantury domowe, będąc pod wpływem alkoholu, podczas których ubliżał jej, groził pobiciem, pozbawieniem życia strąceniem ze schodów, a także popychał ją, szarpał, wykręcał ręce, dusił i bił ją po twarzy i głowie. Powyższe agresywne zachowanie pozwanego wobec powódki miało miejsce również po rozwiązaniu małżeństwa stron przez rozwód w 2007 r. w trakcie dalszego wspólnego zamieszkiwania stron. Po zamieszkaniu w C. zdarzało się, że powódka w obawie przed pozwanym w związku z wszczynanymi przez niego kłótniami i awanturami uciekała z domu lub zamykała się na klucz w jednym z pokoi.

Pozwany w okresie od czerwca 2007 r. do września 2009 r. w C. w trakcie wszczynanych przez siebie pod wpływem alkoholu awantur wyzywał również słowami wulgarnymi i obelżywymi swoją córkę K. B. (1) i groził jej pobiciem, a także pozbawieniem życia.

dowód: akta Sądu Rejonowego w Lubinie o sygn. II K 791/10

zeznania świadków: K. B. (2) k 43

I. D. k 42 – 43

przesłuchanie pozwanej H. B. k 56 – 58

Agresywne zachowanie pozwanego, wszczynanie przez niego awantur po spożyciu alkoholu, przemoc fizyczna i psychiczna stosowana przez niego wobec powódki spowodowały, że pozostawała w ciągłym stresie, nadto pojawiły się u niej: bezsenność, zaburzenia koncentracji, drżenie rąk. Bezsilność związana z istniejącą wówczas sytuacją rodzinną i zagrożenie wywołane agresywnym postępowaniem pozwanego pogłębiało jej odczucie skrzywdzenia, zaś ciągle wyzwiska ze strony pozwanego, obelżywe zachowanie podkopały jej poczucie wartości. Od lat 80 – tych XX wieku powódka leczyła się w poradni internistycznej w L., gdzie zdiagnozowano u niej silną nerwicę, zalecając stosowanie leku przeciwdepresyjnego –A.. Powódka w 1997 r. oprócz A. stosowała również lek nasenny N.. W dniach 28.03.2011 r. i 19.04.2011 r. powódka odbyła dwie wizyty u lekarza psychiatry oraz w dniach 05.04.2011 r. i 14.04.2011 r. dwie wizyty u psychologa. W trakcie konsultacji psychiatrycznej przepisano jej lek przeciwdepresyjny C..

Powódka nie doznała w związku z zachowaniem pozwanego trwałego uszczerbku na zdrowiu, gdyż obecnie jej stan psychiczny jest dobry i nie wymaga ona leczenia psychiatrycznego, prawidłowo funkcjonując w roli nauczycielki, matki, teściowej i babci. Doznała ona jednak cierpienia psychicznych wynikających z długotrwałego znęcania się pozwanego nad nią w postaci przede wszystkim trwale obniżonej samooceny i zaburzonego postrzegania siebie jako kobiety. Powódka przejawia cechy osobowości wyjściowo bierno – zależnej oraz objawy współzależnienia na skutek przykrych doświadczeń z domu rodzinnego wynikających z alkoholizmu i przemocy ze strony ojca.

dowód: kserokopia historii choroby powódki w Poradni Internistycznej (...)

Sp. z o.o. w L. k 17 – 29, 53

zaświadczenie lekarskie z dnia 19.04.2011 r. k 36

kserokopia historii choroby powódki w poradni zdrowia psychicznego k 48-51

opinia sądowo – psychologiczna k 62 – 66

opinia sądowo – psychologiczna uzupełniająca k 83

przesłuchanie pozwanej H. B. k 56 – 58

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K 791/10 B. B. został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 207 k.k. polegającego na tym, że w okresie od około 1979 r. do września 2009 r. w L., a następnie w C., rejonu (...), znęcał się psychicznie i fizycznie nad byłą żoną H. B., w ten sposób, że będąc w stanie po spożyciu alkoholu, wszczywał awantury domowe, podczas których wyzywał ją słowami wulgarnymi, groził pobiciem, pozbawieniem życia, zepchaniem ze schodów, a także szarpał, popychał, wykręcał ręce, dusił, bił po twarzy i głowie, a także w okresie od czerwca 2007 r. do września 2009 r. w C., znęcał się psychicznie nad swoją córką K. B. (1), w ten sposób, że będąc w stanie po spożyciu alkoholu, wszczywał awantury w których wyzywał ją słowami wulgarnymi, poniżającymi oraz groził jej pobiciem i pozbawieniem życia.

dowód: akta Sądu Rejonowego w Lubinie o sygn. II K 791/10

kserokopia odpisu wyroku Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 06.05.2010 r.,

sygn. akt II K 791/10 k 6

Powódka z zawodu jest nauczycielką języka polskiego. Pracuje w Szkole Podstawowej w N.. W trakcie zatrudnienia w Szkole Podstawowej w N. w okresie od 1 grudnia 1998 r. do 28 lutego 1999 r. oraz od 1 marca 1999 r. do 26 czerwca 1999 r. przebywała na urlopie dla podratowania zdrowia z powodu schorzeń laryngologicznych i zaburzeń nerwicowych.

dowód: kserokopia historii choroby powódki w Poradni Internistycznej (...)

Sp. z o.o. w L. k 17 – 29, 53

pisma dyrektora Szkoły Podstawowej w N. z dnia 17.08.2011 r.,

z dnia 01.03.1999 r. i z dnia 30.11.1998 r. k 61e-61g,

przesłuchanie pozwanej H. B. k 56 – 58

Pozwany od 1977 r. pracował jako taksówkarz, a od stycznia 1979 r. jako górnik. W trakcie zatrudnienia w Zakładach (...) należał do Zespołu (...). Pozwany w 2004 r. przeszedł na emeryturę i obecnie pobiera świadczenia emerytalne w wysokości około 3200 zł.

dowód: przesłuchanie pozwanego B. B. k 58 ,

akta Sądu Rejonowego w Lubinie o sygn. IIk 791/10,

Powódka, za pośrednictwem ustanowionego przez siebie pełnomocnika, w piśmie z dnia 05.01.2011 r., doręczonym pozwanemu w dniu 10.01.2011 r., wezwała go do dobrowolnej zapłaty w terminie 3 dni od otrzymania tego wezwania kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy, wynikające ze zdarzeń za które został on skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 06.05.2010 r. w sprawie o sygn. akt II K 791/10.

dowód: kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 05.01.2011 r. z potw. doręczenia k 7

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w przeważającej części zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powódka wiązała swoje roszczenie o zadośćuczynienie z doznanymi przez siebie cierpieniami fizycznymi i psychicznymi wskutek znęcania się nad nią przez pozwanego.

Zgodnie z art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Natomiast stosownie do treści art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Dobra osobiste to szczególnego rodzaju wartości o charakterze niemajątkowym ściśle związane z osobą ludzką, określające jej byt, pozycję społeczną i determinujące jej odrębność fizyczną i psychiczną, które jednocześnie są powszechnie akceptowane w społeczeństwie i przez dany system prawny. Przepis art. 23 k.c. zawiera tylko przykładowy katalog dóbr osobistych i możliwe jest objęcie ochroną prawną również innych dóbr osobistych w nim nie wymienionych.

Zadośćuczynienie jest szczególną formą naprawienia niemajątkowej szkody na osobie (krzywdy) stanowiącej rodzaj rekompensaty pieniężnej za doznane przez osobę pokrzywdzoną czynem niedozwolonym cierpienia fizyczne lub psychiczne i powinno ułatwić przezwycięzenie przez nią ujemnych przeżyć psychicznych. Pomimo tego, że przepisy prawa nie określają szczegółowo kryteriów jakimi należy kierować się przy ustalaniu wysokości należnego świadczenia z tytułu zadośćuczynienia, to jednak w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i doktrynie prawa zostały wypracowane pomocne wskazówki pozwalające na dokonanie odpowiednich ustaleń. Biorąc pod uwagę niewymierny charakter szkody niemajątkowej, zadośćuczynienie stanowi swoiste wynagrodzenie osobie poszkodowanej przeżytych cierpień psychicznych i fizycznych, przy czym wysokość takiego świadczenia powinna stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość jednakże nie nadmierną w stosunku do rozmiaru doznanej krzywdy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 r., III CKN 582/98) W przypadku wyrządzenia krzywdy wskutek naruszenia dóbr osobistych wysokość odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia powinna być ustalona przy uwzględnieniu rodzaju dobra, które zostało naruszone oraz charakteru, stopnia nasilenia i czasu trwania, a także ujemnych przeżyć psychicznych takiej osoby. Istotne znaczenie ma również stopień winy osoby naruszającej dobra osobiste oraz cel działania wyrządzającego krzywdę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r. I CSK 159/05).

W przypadku zawinionego zachowania określonej osoby, wskutek którego doszło do naruszenia dóbr osobistych, osobie poszkodowanej przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie wobec sprawcy krzywdy. Jedną z podstawowych przesłanek powstania odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy jest zawinione postępowanie osoby wyrządzającej krzywdę. W przedmiotowej sprawie takim zawinionym zachowaniem pozwanego godzącym w dobra osobiste powódki było długotrwałe znęcanie się psychiczne i fizyczne. Okoliczność znęcania się B. B. nad H. B. w okresie od około 1979 r. do września 2009 r. w ten sposób, że będąc po spożyciu alkoholu, wszczynał awantury domowe, podczas których wyzywał ją słowami wulgarnymi, groził pobiciem, pozbawieniem życia, zepchaniem ze schodów, a także szarpał, popychał, wykręcał ręce, dusił, bił po twarzy i głowie została stwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K 791/10 skazującym pozwanego za popełnienie powyższego przestępstwa z art. 207§1 k.k. Co więcej, z akt Sądu Rejonowego w Lubinie o sygn. akt II K 791/10 wynika, że pozwany przyznał się do popełnienia powyższego czynu i dobrowolnie poddał się karze. Przedmiotowy wyrok skazujący B. B. za popełnienie przestępstwa ma o tyle istotne znaczenie dla niniejszej sprawy cywilnej, iż jest wiążący. Zgodnie bowiem z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Wskazane wiązanie dotyczy, ustalonych w sentencji wyroku karnego, znamion przestępstwa, okoliczności jego popełnienia, w tym czasu

i miejsca. Fakt popełnienia przez pozwanego czynu, za który został prawomocnie skazany oraz okoliczności jego popełnienia potwierdziła nadto powódka podczas przesłuchania, a także świadkowie K. B. (2) i I. D.. Natomiast niewiele wniosły do sprawy zeznania świadka R. G., który potwierdził okoliczność swojej znajomości ze stronami, fakt zamieszkiwania przez nich w L. i C. oraz stwierdził, że w trakcie jego obecności nie dochodziło do agresywnego zachowania pozwanego wobec powódki, co wszakże nie wyklucza potwierdzonego wyrokiem karnym faktu znęcania się przez pozwanego nad powódką. W tych okolicznościach niewiele wniosło do sprawy przesłuchanie pozwanego, który w postępowaniu karnym przyznał się do popełnienia wskazanego przestępstwa, a obecnie próbował pomniejszyć wagę swojego postępowania wobec powódki, co pozostaje w sprzeczności z ustaleniami prawomocnego wyroku karnego i pozostałymi dowodami zebranymi w niniejszej sprawie.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że pozwany B. B. dopuścił się naruszenia dóbr osobistych powódki w postaci godności, nietykalności cielesnej oraz zdrowia poprzez swoje zachowanie wypełniające znamiona znęcania się psychicznego i fizycznego w okresie od około 1979 r. do września 2009 r. w L., a następnie w C.. Ponosi on więc odpowiedzialność ustawową z tytułu czynu niedozwolonego wobec powódki. Pozwany wielokrotnie w trzydziestoletnim okresie wyzywał powódkę słowami wulgarnymi i obelżywymi, godząc w jej godność, a także szarpał, popychał, wykręcał ręce, dusił i bił po twarzy i głowie, naruszając jej nietykalność cielesną. Przemoc fizyczna i psychiczna pozwanego oraz groźby spowodowania pobicia i pozbawienia życia kierowane wobec powódki w tak długim okresie były źródłem silnego stresu i nerwicy występujących u powódki, co negatywnie wpływało na stan jej zdrowia. Jak wynika z opinii psychologiczno – sądowej powódka wprawdzie w związku z zachowaniem pozwanego nie doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu, to jednak doznała cierpienia psychicznego wynikającego z długotrwałego znęcania się męża nad nią w postaci przede wszystkim obniżonej samooceny i zaburzonego postrzegania siebie jako kobiety. Sąd uznał powyższą opinię biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii za przydatną w sprawie, gdyż została sporządzona w sposób rzetelny, profesjonalny i w całości odpowiadała na stawiane zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych. Zachowanie pozwanego wobec powódki było nacechowane długotrwałą agresją fizyczną i psychiczną o różnym natężeniu. Wielokrotne ubliżanie powódce słowami wulgarnymi było dla niej szczególnie poniżające, zaś przemoc fizyczna i groźby pozbawienia życia powodowały, że pozostawała w stanie ciągłego zagrożenia i niepewności co do jej bezpieczeństwa oraz córki stron. Takie postępowanie pozwanego sprawiało powódce dotkliwą przykrość i ból, stając się źródłem ujemnych następstw w sferze jej przeżyć psychicznych. W ocenie Sądu, rozmiar doznanej przez nią krzywdy uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia w kwocie 25 000 zł, stosownie do treści art. 448 k.c. Sąd przy ustalaniu wysokości powyższego świadczenia wziął pod uwagę stopień natężenia naruszeń wymienionych dóbr osobistych powódki oraz długotrwałość czynu godzącego w godność, zdrowie i nietykalność cielesną powódki. Czyn znęcania się fizycznego i psychicznego pozwanego nad powódką naruszającego powyższe dobra osobiste trwał wszakże przez okres około 30 lat. Natomiast powództwo w pozostałym zakresie jako nazbyt wygórowane, podlegało oddaleniu.

Odsetki ustawowe zostały zasądzone, na podstawie art. 481§1 i §2 k.c., od dnia 14.01.2011 r. do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pozwu. Roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia, jako bezterminowe, staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty określonej kwoty w konkretnym terminie. Pozwany został poinformowany o żądaniu powódki w treści wezwania do zapłaty z dnia 05.01.2011 r., doręczonym mu w dniu 10.01.2011 r. Pozwany pozostaje zatem w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia od chwili upływu w dniu 13.01.2011 r. trzydniowego terminu wyznaczonego w powyższym wezwaniu, co skutkuje wymagalnością roszczenia odsetkowego od dnia następnego.

Rozstrzygnięcie Sądu w przedmiocie kosztów procesu zapadło na podstawie art. 100 k.p.c. oraz na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Sąd uznał, iż pozwany powinien zwrócić wszystkie koszty procesu powódce, zważywszy, że określenie należnej jej sumy zależało od oceny Sądu, bazującego na wskazanych wcześniej okolicznościach o charakterze niewymiernym. Koszty powódki to: opłata sądowa od pozwu w kwocie 1 500 zł, zaliczka na wynagrodzenie biegłych sądowych w wysokości 500 zł oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika w sprawie wraz z opłatą od pełnomocnictwa w wysokości 2 417 zł.

Nadto pozwany, stosownie do wyniku rozstrzygnięcia w sprawie, na podstawie art. 100 k.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obowiązany jest uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 352,31 zł tytułem brakujących kosztów sądowych wynikających z wynagrodzenia biegłych sądowych wydatkowanych tymczasowo ze środków budżetowych tutejszego sądu.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w sentencji.